

Список посилань на джерела

1. Овецька О.В. Управління національною безпекою України в контексті імплементації енергетичних пакетів ЄС: [Текст] / О.В.Овецька // Регіональна економіка та управління. – 2016. – № 2 (09). – С. 110–113.
2. Реферативний огляд європейського права / За заг. ред. В. О. Зайчука. Інститут законодавства Верховної Ради України. – Вип. 15. – К., 2009. – 54 с.
3. Directive 2009/72/ EC of the European Parliament and of the council of 13 July 2009 "Concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 2003/54/EC" (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 14.8.2009. – L 211/55 – 93.
4. "Енергетична стратегія України на період до 2030 року" – [Режим доступу]: <http://zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc>
5. Офіційний сайт ПАТ "Прикарпаттяобленерго": <http://www.oe.if.ua>.

УДК 338.45

М. Ю. Петрина, к.е.н., доцент

О. Ю. Кушлик, к.е.н., доцент

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕК В КОНТЕКСТІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Енергетична безпека як одна із найважливіших складових економічної безпеки проявляється, по-перше, як стан забезпечення держави паливно-енергетичними ресурсами, що гарантують її повноцінну життєдіяльність і, по-друге, як стан безпеки енергетичного комплексу та здатність енергетики забезпечити нормальне функціонування економіки, енергетичну незалежність країни. Політична і енергетична незалежність є взаємообумовленими.

Експертами ЗАО "ГУ Інститут энергетической стратегии" виділено три ймовірні сценарії розвитку світової енергетики: інерційний, стагнаційний, інноваційний [1]. В інноваційному сценарії сьогодні велику увагу зосереджено на таких двох технологічних проривах як батарея Tesla та термоядерний синтез. В кінці квітня 2015 року компанія Tesla представила два продукти – акумулятори Tesla Powerwal для накопичення електроенергії та автономного забезпечення будинків і акумулятори Tesla Powerpack, здатні вирішити проблему забезпечення фабрик, заводів і цілої промисловості. Особливість останніх – здатність безкінечного нарощення потенціальної ємності до декількох Гігават*год. Це рішення, які повинні позитивно відобразитись не тільки на навколишньому середовищі, але і на вартості енергії [2].

Щодо термоядерного синтезу, то отримана в такий спосіб енергія розглядається багатьма дослідниками в якості "природного" джерела енергії у довготривалій перспективі. Прихильники комерційного використання

термоядерних реакторів для виробництва електроенергії наводять такі аргументи на їхню користь: практично невичерпні запаси пального (водень), пальне можна видобувати із морської води будь-де на узбережжі у світі, що робить неможливим монополізацію пального однією чи групою країн; неможливість некерованої реакції синтезу; відсутність продуктів згоряння; в порівнянні з ядерними реакторами, незначна кількість радіоактивного сміття із коротшим періодом напіврозпаду.

Часовий горизонт зрушень в світовій енергетиці сьогодні невизначений. Однак навіть при революційних змінах в даній галузі нафтогазова промисловість і надалі матиме надавагоме значення, оскільки окрім енергоносіїв (вони залишаються альтернативно важливими) вона є незамінною сировинною базою для хімічної промисловості, а її продукти переробки використовують для виробництва асфальту, ацетону, багатьох видів розчинників, автомобільних та машинних масел, що застосовуються для захисту від корозії, зниження тертя і консервації, у косметичній промисловості, в медицині. На газохімічному комплексі з природного газу видобувається технічна сірка, гелій та інші компоненти, які використовуються у виробництві продуктів побутової хімії, добрив та ін.

У дослідженні Українського інституту української політики "Енергетична безпека України: виклики, можливості, сценарії" із загальної кількості можливих сценаріїв – 27, негативними є 8, а 19 являють собою більшою чи меншою мірою позитивні для України сценарійні варіанти. Негативні сценарії означають неспроможність держави забезпечити свою енергетичну безпеку. Позитивні містять потенціал кооперації та забезпечення самодостатності. Основним з них є варіант виведення країни на рівень енергетичної самодостатності в перспективі 2035 року [3, 4].

Основні можливості інноваційного розвитку ПЕК в контексті енергетичної безпеки відкриває співпраця України з країнами Євросоюзу, оскільки вона є ключовою транзитною країною у постачанні вуглеводнів до країн Європи. На європейські ринки територією України проходить близько 80% російського газу та 17% нафти [5], тому наша країна є важливим партнером для країн ЄС щодо гарантування безпеки, прозорості та надійності транзиту енергетичних ресурсів. Економіка країн ЄС суттєво залежить від стабільного постачання енергоресурсів із Росії та Центральної Азії і водночас від того, наскільки прозорою та комфортною для користувачів стане транзитна енергетична інфраструктура нашої держави. Поширення європейських енергетичних стандартів на українське законодавство дозволяє значно підвищити опір України до спроби політизувати міждержавні відносини у сфері енергетики, а вступ до загальноєвропейського ринку дозволить зменшити непрозорість газового ринку [6].

Крім того, енергетичною стратегією України на період до 2030 року [4] до головних напрямків розвитку науково-технічного та кадрового забезпечення ПЕК віднесено створення умов та стимулювання залучення позабюджетних коштів для реалізації інноваційних проектів, створення технопарків та інноваційних бізнес-інкубаторів, залучення венчурного капіталу для

впровадження нових розробок в енергетиці, максимально швидкої організації виробництва і просування на ринок нових високотехнологічних продуктів. Вагомим тут є досить серйозне фінансове забезпечення розвитку паливно-енергетичного комплексу, яке передбачене вказаною стратегією. Так, зокрема, на інноваційний розвиток нафтогазової промисловості передбачено наступні витрати: розвиток і модернізація газорозподільної системи – 50 млрд. грн., модернізація газотранспортної системи – 47-58 млрд. грн., модернізація нафтотранспортної системи – 5-7 млрд. грн. тощо.

Проектом енергетичної стратегії України на період до 2035 року до основних принципів енергетичної політики держави віднесено пріоритетність інноваційного технологічного розвитку виходячи з пріоритетів безпеки енергозабезпечення та захисту довкілля та стимулювання оновлення енергетичної інфраструктури.

Таким чином, інноваційний розвиток ПЕК в контексті енергетичної безпеки забезпечить сталий розвиток економіки як в Україні, так і в країнах Євросоюзу.

Список посилань на джерела

1. Тренды и сценарии развития мировой энергетики в первой половине XXI века /А.М. Белогорьев, В.В. Бушуев, А.И. Громов,Н.К. Куричев, А.М. Мастепанов, А.А. Троицкий. Под ред. В.В. Бушуева. – М.: ИД "ЭНЕРГИЯ", 2011. – 68 с.
2. Цена умных аккумуляторов Tesla – так ли они выгодны. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iphones.ru/iNotes/444206>.
3. Енергетична безпека України 2020: виклики, можливості, сценарії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uipp.org.ua/uploads/news_message/at_file_uk/0070/40.pdf.
4. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.
5. Kosse, I. (2013), Enerhetychna bezpeka v Tsentralnii ta Skhidnii Yevropi: v poshukakh yedynoho pidkhodu [Energy Security in the Central and Eastern Europe in search of the unified approach], Vidrodzhenia, Kyiv, Ukraine, 34 p.
6. Дзядикевич Ю.В. Енергетична безпека України та її складові / Ю.В. Дзядикевич // Науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". – 2014. – № 6. – С. 5–13.

УДК 338.33

О. М. Ромашко, аспірант

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Диверсифікація, як і будь-який інший процес діяльності, вимагає